

příloha

5

o

ústřední dům
lidové
umělecké
tvořivosti

Praha 1968

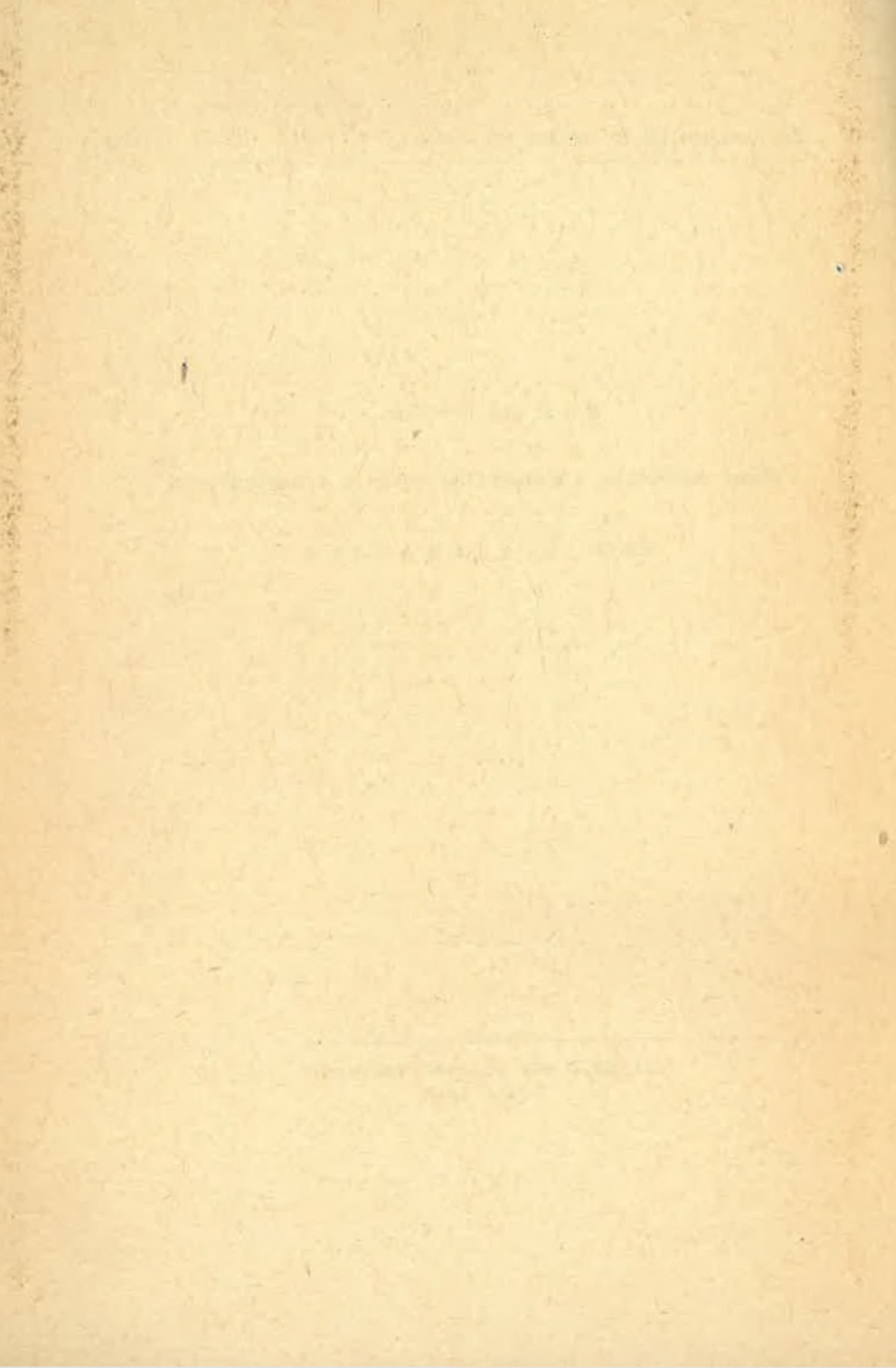
M A Š K A R Á D A

Pásmo sestavila a s žáky LŠU v Praze 4 nastudovala

Šárka Š t e m b e r g o v á

**Ústřední dům lidové tvořivosti
Praha 1968**

Na scénu vkoťrmelcuje Strakapoun. Za ním muzikanti s bubeníkem.

Strakapoun: Hej, hej, povím vám,
                     že byl v Praze jeden pán,
                     měl paruku ze psích chlupů,
                     hází se mu sem a tam:

                     co vám povím ještě víc,
                     vyplil on se na střevíc,
                     ze střevíce zas na ruku,
                     namazal si svou paruku:
                     namazal, pomazal,
                     až jí celou zamazal.

Děvčata: Vašek - šašek bubeník
                     honil myši přes rybník;
                     myši se mu splašily,
                     Vaška šaška bubeníka
                     do pytlíka zašily.

Strakapoun: Hola, hola, já pro nóbua,
                     vinšuju šťastný a veselý masopust,
                     abyste dobře hodovali,
                     šišky, báby smažívali
                     a nám taky nákou dali.

Přibíhají s pískotem děvčata a různé maškary:

                     Panímámo, pečte šišky
                     a kobližky,
                     medvědáři jdou!
                     Než vy si je napečete,
                     oni tu budou!

Vchází medvědář s medvědem a medvidětem:

Medvědář: Ať je šiška nebo bába,
                     to má huba všecko ráda,

---

ať je bába nebo šiška,
to má huba všecko stříská.

Bába: Hejsa, páni, dobrý den!
Jaký kuměty umíte?
Jen s nima ven!

Muzika spustí a všichni zpívají:

Skákej, skákej, medvěde,
čert pro tebe pojede
s drátovaným měchem,
stojí za ořechem,
s drátovaným talířem,
budeš v pekle malířem.

Medvěd tancuje, do toho medvědář:

Mladej medvěd
tejden nejed
stará medvědice
upekla mu plíce
aby se najed.

Medvíďe loudí: Víš, proč malé medvíďátko
spí tak sladko, ach tak sladko?
Ono se mu v noci zdá,
jak to bývá u medvěďů,
o velikém hrnci medu.
Proto malé medvíďátko
spí tak sladko, ach tak sladko!

Přichází dívka s ošatkou koláčů, nabízí medvěďům.

Dívka k medvěďovi: Tancuj se mnou, dám ti dolek!
Tancuj se mnou, dám ti dva.
Panímáma včera pekla,
já jsem jí je ukradla.

Sama jídá říky, raky,
a já musím syrovátky.
Sama pije ze sklenice,
a mně dává ze střevíce.
Sama jezdí v kočáře,
a já musím na káře.

Udělá "trakař", Strakapoun ji odveze z jeviště.

Maškara kozy: Hajdaláci na vrchu
tahali se o mrchu,
nemohli ji vytáhnout,
musili ji připřáhnout:
čtyry kočky, čtyry psi,
dotáhli ji až do vsi.

Křepčí v divokém cvalu.

Druhá dívka: Jedna koza mlsná byla,
šla na panský na travu,
nešťestí se nenadála,
primas rozbil jí hlavu.

Koza (hraje zasaženou):

Adie, pane primase,
já se s vámi teď loučím,
a vám svou chlupatou kůži
na paruku poroučím.

Paruku-li nenosíte,
můžete si ji schovat,
můžete si své podágra
do ní zaobalovat.

Třetí dívka: Ti Mrákotští páni,
když na bukvice šli,
ztratili paruku,
více ji nenašli.

Když pak domů přišli,
do rady se sešli,
a tam se radili,
kde by ji zas našli.

Paruka je v lese,
všecka rozškubána,
leží tam pod bukem,
jako chcíplá vrána;
namířil myslivec,
myslil, že je sova:
a ona paruka
z rady primasova!

Hudba náhle zahraje kostelně svatou hudbu a vcházejí dvě
maškary světic a hoch vyprávěč. Jedna z dívek v přehnaném
vytržení poklekne před svatými.

Dívka: Svatí, svatí, svatí,
                        půjčte mi tři zlatý!
                        Až já budu svatou,
                        dám vám je voplatou!

Vyprávěč utiší smějící se mládež velitelským gestem.

Vyprávěč (světice zatím rozehrají báseň scénicky, mluví
přímé řeči)

Šla Maria, šla do ráje.
Kdo ji potkal, pěkně klekl,
poklonil se, "Zdravas" řekl.
Jenom svatá Eližběta
nepoklekla, nezdravila.
Maria se zastavila:
"Poslouchej ty, copak je to?
Vypadáš jak neduživá,
i tvá záře celá křivá,
vždyť jsi jako umučení
což ti v nebi zdrávo není?"

Svatá s výčitkou se staví, kysele dí:
"Bože milý,
já mám strašně dlouhou chvíli!"
"Dlouhou chvíli, dlouhou chvíli?
každá patronka své lidi
opatruje, v lásce řídí!
Kohopak jsem tobě dala?"

Svatá zdvihla oči černé a dí smutně:

"Ženy věrné.
Pět set let jsem zde už svatou,
hledím, pátrám jak se sluší -
nemám ještě jednu duši.
Jenom jednou přišla zpráva,
že kdes v Čechách žena jistá
je jak anděl věrná, čistá.
Než však zrak můj sletěl dolů
na ochranu její ctnosti,
bylo už zas po věrnosti."

Maria soucitně odvádí plačící Eližbětu.

Přichází bába s nůší na způsob lidových maškar. Z nůše kouká velikánská husa.

Bába: Velebný pane, husu vám nesu,
já bych se vdávala,
já bych se vdávala
celá se třesu.
Velebný pane, dejte mi muže,
já vám dám nádvkem
kachnu a kuře.
Kachnu a kuře,
dvě hroudy másla,
já bych se vdávala
až bych se třásla.

Chlapec (střílí si z báby):

Což se mně, má milá, hezká zdáš!
Budeš-li tak hezká, až se vdáš?

Bába: Ještě hezčejší, můj nejmilejší,
vem si mne, vem si mne, uhlídáš!

Dívka: Kdybych já věděla, kdo mě s milým loučí,
našypala bych mu soli mezi oči.

Byla je příčina stará baba jedna,
ta je naše srdce od sebe rozvedla.

Dopuť, bože, dopuť na babici hřmění,
by na ni přšelo devět dní kamení.

Chlapec: Už tebe, Andulko, nechci, nechci,
chodějí za tebou ševci, ševci.
Chodějí za tebou hůrou, hůrou,
zapácháš ševcovskou smůlou, smůlou.

Bába: Copak je, Honzíčku, po malý ženě!
Vona má sukničky u samý země!
A když je rosa, vona je bosa,
vona si sukničky celý urousá.

Dívka (z legrace naříká)

Měla jsem milého
od svaté trojice,
vlez mě do posady,
snědly ho slepice.
Počkejte, slepice,
já vás budu bít.
Snědly jste mně chlapce,
s kým budu chodívat?

Chlapec (vezme se s bábou, dělají svatbu)

UŽ mou milou do kostela vedou,
tenkrát jsi, má panenko,
tenkrát jsi má.

Bába (upejpá se): Ještě nejsem, můj nejmilejší,
ještě jsem maminčina.

Oba pokleknou před mnichem. Mnich je oddává, žehná je,
svazuje jim ruce povříslém. Hudba hraje na způsob varhan
dojemnou melodii, případně UŽ mou milou....

Mnich (nesmírně vážně a slavnostně - jako responsorium se sborem): Ženich a nevěsta

Sbor: vedli kozu do města,

Mnich: nevěděli, či jsou,

Sbor: přikryli se mísou.

Mnich: Na svatého Martína

Sbor: dobrá bude peřinka.

Mnich: A na svatou Kateřinu

Sbor: zalezte si pod peřinu.

Mnich: Železná kamna, mladý pán,
kdo nemá ženu, ať spí sám.

Štěpáne, Štěpáne, (vztáhne dlaň, důvěrně)
tabáček nemáme.

Dej páček na tabáček,
spolu vyšňupáme.

K tomu vám dopomáhej Bůh otec i syn i duch
svatý, amen.

Chlapec: UŽ mou milou od oltáře vedou,
tenkrát jsi, má panenko, tenkrát jsi má.

Bába (vrhne se mu kolem krku, div ho neporazí):

UŽ jsem tvoje, můj nejmilejší,
už nejsem maminčina!

Chlapec (ve zmateném zděšení):

Vlk mi radu dal,
bych si bábu vzal!

Sbor: Bábu, babu, babu, babu,
babu mosaznou!

Děvčata: Náš tatíček, nebožtíček,
dej mu pámbu nebesa,
on vozíval starý báby
na trakaři do lesa.

1. bába: Vítám vás, tetka, z funusu.

2. bába: Prodávala jsem tam husu.

1. bába: Jakkak tam hodně plakali?

2. bába: Málo mně za ni dávali.

1. bába: Ale tetka, vy jste hluchá!

2. bába: Nebyl to houser, byla to husa!

1. bába: Ale tetka, vy jste blázen!

2. bába: I dejž to Pánbůh, spánembohem!

Ostatní maškary: A ty staré baby,
to sou klevetnice,
ony by zpívaly
za trochu zelnice.

Báby: My bysme zpívaly,
už nám to nesvědčí,
zubů už nemáme,
huba se nám krčí.

Mládež: Děte báby, děte ležet,
už je hodin devět,
abyste nedělaly
na ty mladý klevet.

Jedna bába druhý bábě
vrazila do ucha hrábě,
a ta bába nevěděla
že ty hrábě v uchu měla.

Dívka (jedovatě): Já nemám na báby
pražádnou zlost.
Vždyť jsou ty klevety
jejich živnost.
Za jeden klep
dostane hned
někde trochu mouky,
někde na hřbet.

Chlapec (jako tajemství):
Nebožka bába
zabila švába!
Nebožtík dědek
byl toho svědek.

Děvčata: Švábi lezou do pytlíka,
švábi lezou z pytle ven,
vlkonický báby myslej,
že už bude soudnej den!

Strakapoun: Zahrajte mi, muzikanti,
dám vám paták,
jestli jsem ho nezapomněl
v starých gaťách!

Děvčata: My jsme holky z Veselího,
milujeme muziku,
my si peněz naděláme
z olověných knoflíků.

Muzikanti hrají, maškary tancují. Tanec jednoduchý, co
vsichni znají, aby se to děti snadno naučily.

Dívka: Zadudej, dudáčku, zadudej,
nebo mi ty zlaté dudy dej!

Sbor zpívá "hrály dudy u pobudy", muzika napodobí dudy.

Dívky: Strakonický dudý
                             pískají všudy
                             v rokli i v lese,
                             kam je čert nese.

Když muzikanti dohráli, dívka-vypravěč si zjedná pozornost.
Sólisté i sbor rozehrávají báseň scénicky, pohyb a tanec podle slov.

Vypravěčka: Švanda tiskne dudý k boku,
                             k ústům zase sklenici,
                             až dech v prsou a zrak v oku
                             tratí se mu s denicí.

Švanda: Nocí tré i dnů jsem hrál,
                             teď již čtvrtý konec vzal,
                             ani muk už, chaso mladá,
                             dohrál jsem a dodudal!

Vypravěčka: U cesty bouř klátí stromkem,
                             po ní Švandou vratká zas.

Švanda: Aj, aj, mne-li za tím domkem,
                             či jej za mnou nesl čas?

Vypravěčka: Oknem jasné světlo plá,
                             uvnitř chasa veselá.

Švanda: Což se asi podivíte,
                             což vám Švanda zadudá.

Sbor: Švanda, Švanda tu, i dudý!
                             Pojď ty, Švando, mezi nás!

Švanda: Půjdu, třebaš u všech všudy
                             neznám dům a neznám vás!

Sbor: O to ty se nestarej,
                             jenom pij a jez a hrej!
                             Zlatem my ti zaplatíme,
                             Švandičko, jen zadudej!

Bába: Dbej však, nechť si přání zlato,
až by klobouk přetekl,
abys nikdy, nikdy za to
Zaplať Pánbůh neřekl!

Švanda: Ej, což o ta slova dbám!
Jen když chmel a zlato mám!
Já vám za to vaše zlato
jako Švanda zadudám!

Sbor: Cupy dupy, cvaky cvoky,
na podlahu, na půdu.

Švanda: Jaktěživ jsem také skoky
neviděl a nebudu.

Sbor: Holka lítá do stropu,
za ní hoch zas v pochopu,
to se točí, to se bočí
v chvatu, víru, výhopu.

Švanda: A to zlato! Nevím ani
kam ty žluté ptáčky dám?
Zaplať vám to, draží pání,
zaplať vám to pánbůh sám!

Vypravěčka: Nedomluvil, nedořek.
Totam zlato, světlo, skřek.
Hrom a blesk, pak noc a ticho.
Švanda v mdlob se náruč smek.
Ranní pára z řeky stoupá,
blízko již je do zoře.
S čekanu se tělo houpá,
Švanda sedí nahoře.

Sbor: Kde jsi se tu, Švando, vzal?
Kam jsi, Švando, zlato dal?
Rád buď, Švando, na čekanu
žeš jen nocleh vydudal.

Chasa: Here here masopuste,
do kola nás holky pusťte!
Sbor zpívá: Všichni svatí tancovali,
mezi nimi Pámbů,
Svatý Petr vyskakoval
až se chystal trámů. (tanec)

Mnich: (nemá co pít):

Pane bratříčku, dobrý den,
půjčte mi korbílek na týden!

Dívky: Nepůjčím, nedám, potřebuju sám,
každý den, každý den!

1. dívka: Řečickej pan farář pěkně káže,
rozdává vobrázky u oltáře.
Já na to kázání taky půjdu,
vo jeden vobrázek prosit budu.

Řečickej pan farář milostivej,
von mi dal vobrázek, ten je živej!
Kam já ho přesmutná, kam já ho dám,
když na něj místečka nikde nemám.

Dám-li ho do rámu, nevejde se,
dám-li ho do truhly, udusí se.
Dám-li ho do postýlky pod peřinu,
budu se s ním těšit celou zimu.

Mnich: Má Ančička pěkná, milá je,
shodila mne dolů ze stáje.
Shodila mne dolů, nadala mi volů,
proto přece pěkná, milá je!

Dívky: Dědečku, dědečku,
co vám to přišlo,
vy máte milovat
starý povřísló!

Starý povříslo,
ze starej došků,
musíte milovat
každej den trošku!

Mnich: Já jsem páter Františkán,
nemám nic jiného,
než ten pár pantoflíček
z dřeva lipového.
Růženeček za pasem
a breviář nosím:
za nevěrná děvčátka
pána Boha prosím.

Dívky: Když jsi páter Františkán,
říkej: Pater noster,
nech děvčátek s pokojem,
spravuj si svůj kostel.

1. dívka: Jakživa jsem neviděla
takového kaplana,
aby on se potuloval
za děvčaty do rána.

2. dívka: Přišel na něj pan farář:

3. dívka
(vybafne): Hej, kaplane, co děláš?

Mnich
(v úleku): Kyrie elejson, Kriste elejson,
já se modlím breviář.

2. dívka: Náš starej kapucín,
má dlouhý vousy.
Vávra je pucuje,
nůž na ně brousí.

Mnich: Kýž je možná přijít k okénečku
podívat se na mou Bábrdličku:

Bábrdličko, Bábrdle!
Pojď a potěš srdce mé.

3. dívka: Pročpak bych já srdce tvé těšila,
když já nejsem žádná tvoje milá:
ty s panama nic nemáš,
ty se modlíš breviář!

Mnich: Snad mne nechceš pro ten můj pleš,
já svlíknů hazuku, vezmu si paruku,
přec má budeš!

Mnich svlékne mnišský hábit, sundá masku a honí se s děvčaty po jevišti v kostýmu venkovského chasníka.

1. dívka: Pro hodný mládence
jsou u nás lavice,
a pro ty daremný
stolice beznohý.

Nechá ho sednout, pak podtrhne židli. 2. dívka přináší sklenice na zavdanou, rozdává přítomným.

2. dívka: Pro hodný mládence
jsou u nás sklenice,
a pro ty daremný
hrnce roztlučený.

Všechny podělila, jen mnicha ne.

Bába: Dej mu, holka, proč mu nedáš?
Von tu stojí jako Jidáš!

2. dívka: Já mu dávám,
von nebere!
Von tu stojí jako tele!

Chlapec-mnich... se chce pomstít za škádlení, vyvolává jako na procesí: Andulka Křepelejc chce se vdávat

---

(sbor udělá kroužek kolem něj, tancuje a zpívá text po něm)

neumí slepice ohledávat!
Chytila kohouta, dala mámě.
Jak tuhle slepici ohledáme?
Andulo, Andulo, ty jsi chomout!
To není slepice, to je kohout!

Muzika hraje, všichni křepčí, vtancuje Klibna - všichni ustanou v tanci, dívají se na ni. Klibna tančí letkis na "pec nám spadla", ostatní do taktu tleskají. Pak hudba spustí divoký charleston, Klibna tančí až padne, jako vysílením, ještě kope nohama, jako že dodělává. Charleston na "Já mám koně". Přichází bába zařikávačka, kropí Klibnu vodou ze sklenice a zařikává:

Já vyháním oubytě z tvého těla:
Z hlavy do ramenou,
z ramenou do kolenou,
z kolenou do nehtů,
z nehtů do moře:
vodu přelejvati a písek přesejpati,
kostí nelámati a žil neškubati,
krve necucati a masa netrhati
a přirozenému pokoj dátí.
Amen.

Klibna nic. Přichází černokněžník:

Abraka dabraka, čáry máry,
kolesa od lesa, brundibáry,
člobrdo natvrdo, hrnky brnk,
kocour je v rožtí, vrabec frnk,
kambala papala, Čimboraso,
slanina z komína, jáhly, maso,
muďr a juďr z říše plyše:
vstávej, Klibno, vstávej tiše!

Kobylář: Skákej mi, skákej, koníčku vraný,
na všechny čtyři nohy kovaný!

Klibna: Já jsem ti skákal do tvý libosti,
dokuds mi dával vovíska dosti.

Kobylář: Můj koníček vranej pěkně skáče,
když mu nesu šišky na vopálce.
Pěkně skáče, pěkně řičí,
když mu nesu šišky na říčici.

Přináší mísu masopustních šišek, dává Klibně, ta začuchá,
okřeje, vyskočí, ale skákat nechce. Dají jí sklenici piva.
Klibna se napije, splaší se a začne vyhazovat. Strakapoun
s kobylářem ji krotí až ji uchlácholí, takže ještě klidně
zatančí "Strejček Nimra" a odtančí.

Masopust (vchází): Já masopust, všech bláznů pán,
dal jsem se najít volně k vám.
Kde jsou pak ti bubeníci,
trubači a varhaníci?

Netřeba tu pobožností,
dobrých mravů ani ctností.
Přijde-li z nich některý sem,
vystrčte jej po hlavě ven!

Nuže, chaso, také vzhůru!
Havle, vezmi k tanci Důru
i tu Mandu, línou můru!
A ty, Janku, chyt' Johanku!
Což ji neznáš? Vždyť je z Kaňku!

Půst: Já Půst pravím, že tu moc mám,
vámi se odstrašit nedám:
Nyní počnou jiné hody,
místo vína trochu vody,
místo kapouna pečeného,

---

kousek štokfiše suchého,
místo polívky z vína
bude vám chutnat kyselina.

Masopust: Stůj, chlape, po šňůře a nehýbej se,
až se ti kord můj přinese.

Půst: A já ti udělám kličku!

Masopust: A já tobě špičku!

Půst: Jak se dívám na tebe,
nedělej blázný ze sebe.
Šklíbíš se jako opice,
ještě jsi neviděl šavlice,
kalhoty z tebe spadnou sice.

Masopust: Bratře, odkud ty tu kuráž máš?

Půst: Co ty se, hulváte, na to ptáš!

Masopust: A to je hulvátská manýra,
když jeden druhému přezdívá.

Půst: Bratře, postav se mi do parády!

Masopust: Jakkak, předkem nebo zády?

Masopust vystrčí na Půsta zadek. Půst vytasí dřevěnou šavli,
sekne Masopustovi plochou stranou do zadku:

Když jsem já šel z Bělehradu,
koukala ty tam někde vzadu.
Měl jsi se na mne podívat,
jak já umím Turkům hlavy stínat!

Masopust se obrátí, začne s Půstem šermovat, Půst ho probodne, Masopust se svalí a dokonává:

Ach, už dodělávám právě!
Tu mě svírá, tu mě bolí,
že mě tady ztloukli holí.
Šlak se pokouší už o mě,
běda, běda, juž je po mně!

Chasa: Doktora! Ach, zle je s námi,
                          šťěstí mění se nad námi,
                          Masopust, co k nám byl přišel,
                          bez prodlení pad a umřel.
                          Což by Masopust náš skonal?
                          Vždyť on ani nezastonal!

Doktor: Tomu dřív za pravdu nedám,
                          dokud puls mu neohledám.

Ohledává Masopustovi tep.
                          Zajisté již bez ducha jest.
                          Nelze k životu ho přivést.

Vezme korbel, polévá Masopusta pivem, křísí ho. Masopust se
zvedne:
                          Co na mě to pivo leješ,
                          k životu mě nepřiměješ.

Chasa: Co teď smutní uděláme,
                          co si s trupem počít máme?

Přivezou na trakaři necky, položí do nich Masopusta.
Masopust (zvedne se):
                          Schystej všechno k pohřbu brzy,
                          neboť mě tu všecko mrzí.

Opět se položí do necek. Mnich - už zase v mnišské maškaře -
žehná Masopusta a kropí ho zednickou štětkou:
                          Rozlučme se s tímto tělem!

Sbor: Dejme mu jednu šindelem.

Mnich: Dona nobis pacem.

Sbor: Kam s ním plácnem?

Mnich: In nomine domini.

Sbor: Třebas tuhle do díry.

Vyklopí Masopusta z necek, vezmou ho "na ramena" tím způsobem, že Masopust kráčí se zvrácenou hlavou, před ním jde "nosič", vpředu má navlečené boty na rukou v předpažení, vše zakryto rouškou, krom bot a hlavy Masopusta. Pohřební průvod odchází za zpěvu pohřebního pochodu přes hlediště, všichni štkají. S největší vážností se oddělí Masopust od nosiče, jde dál v záklonu, ale je mezi nimi mezera.

Jemine, domine,
masopust pomine,
jemine, domine,
Masopust pryč.

Masopust přestane,
růženec nastane,
jemine, domine,
masopust pryč.

Plačka z průvodu: Můj milej Masopust,
jen ty mě nevopust.
Masopuste, nevopust mě!

Sbor znovu opakuje: Jemine, domine atd.

U dveří Masopust otočí hlavu do publika a zavolá:

Vinšuju vám štěstí zdraví,
čtyři chlívky, žádné krávy,
a dvě řourky v nose,
skončilo se.

Vytiskly: Středočeské tiskárny n. p. provoz 19 - 1907/68

